

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова
5 вересня 2018 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Напрямок підготовки 6.020303 Філологія* (Українська мова і література)

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Зинякова Анжеліка Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол від «29» вересня 2018 року № 1

Завідувач кафедри
української мови і літератури _____ (Філатова О. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «5» вересня 2018 року №
Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н. І.)

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Загальне мовознавство» складена Зиняковою А.А. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.020303 Філологія* (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: вивчення людської мови як засобу спілкування та питання історіографії мовознавства.

Міждисциплінарні зв'язки: предмет тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Сучасна українська літературна мова», «Філософія», «Історія», «Літературознавство», «Етнографія», «Археологія», «Психологія», «Фізика», «Анатомія та фізіологія», «Антропологія», «Математика», «Інформатика», «Кібернетика», «Семіотика», «Педагогіка» «Естетика» тощо.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета** курсу полягає у вивченні закономірностей розвитку і функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови, а також здобутків лінгвістики за багато віків її розвитку.

1.2. **Завдання** – узагальнити і систематизувати здобуті студентами-філологами знання з часткових лінгвістичних дисциплін; розширити і поглибити загальнолінгвістичну підготовку фахівців; ознайомити студентів з основними методами наукового дослідження мови, досягненнями сучасного світового і вітчизняного мовознавства.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- знання історії світового і вітчизняного мовознавства; проблематики сучасного мовознавства; знакової теорії мови; структури мовної системи; чинників мовного розвитку; методів і прийомів вивчення й опису мов;
- вміння використовувати наукову, довідкову, методичну літературу з сучасної української мови;
- володіння навичками бібліографічного розшуку; знання основних бібліографічних пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел;
- володіння сучасними методами і прийомами опрацювання інформації в галузі професійної діяльності.

II. Фахові:

- давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового і вітчизняного мовознавства;
- характеризувати теоретичні положення лінгвістичних концепцій різних мовознавців;
- аналізувати сучасні теорії фонетики, морфематики, частин мови і речення; новітні тенденції у розв'язанні питань про співвідношення мови і мислення, мови і мовлення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин / 3 кредити ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ. Мовознавство як наука.

Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання мовознавства. Структура мовознавчої науки (галузі мовознавства, лінгвістичні дисципліни). Місце мовознавства в системі наук. Завдання, мета і зміст курсу загального мовознавства. Внесок курсу в лінгвістичну освіту словесника.

Кредит 2. Історія лінгвістичних учень.

Тема 2. Мовознавство XI - XVIII ст. Стан мовознавства в Європі епохи Середньовіччя. Європейське мовознавство епохи Відродження. Європейське мовознавство XVII – XIII ст. «Всезагальна раціональна граматика» А. Арно і К. Лансло. Українське мовознавство XI-XIII ст.

Тема 3. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Проблема методу мовознавства і питання періодизації порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Востоков – основоположники нового напряму мовознавства XIX ст. Філософія мови Вільгельма фон

Гумбольдта.

Тема 4. Основні напрями в мовознавстві другої половини XVIII ст. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві. Психологічний напрям. Г. Штентайль як один із засновників лінгвістичного психологізму. Лінгвістично-філософські погляди О. Потебні. Молодограматизм.

Тема 5. Розвиток мовознавства кінця XIX - початку XX ст. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа. Соціологічний напрям. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.

Тема 6. Мовознавство II половини XX ст. – початку XXI ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматика Н. Хомського. Основні напрями сучасного мовознавства.

Кредит 3. Теорія мовознавства. Методи лінгвістичного дослідження.

Тема 1. Соціальна та знакова природа і теорія мови. Соціальна природа мови. Функції мови у суспільстві. Мова як суспільно-історична норма. Відображення у мові соціальних чинників. Соціолінгвістика, її предмет, завдання і проблеми. Мовознавство і семіотика. Поняття про знак, його ознаки. Структура знака. Типологія знаків. Специфіка мовного знака. Знаковість і одиниці мови. Мова як особлива знакова система.

Тема 2. Взаємовідношення мови і мислення, мови і мовлення. Проблема співвідношення мови і мислення. Психофізичні основи зв'язку мови і мислення. Внутрішнє мовлення і мислення. Роль мови у процесі пізнання. Теорія мовної відносності та її критика. Основні етапи в дослідженні питання про співвідношення мови і мовлення. Проблема співвідношення мови і мовлення в сучасному мовознавстві.

Тема 3. Мова як системно-структурне утворення. Мовна система і мовна структура. Типи відношень у мовній системі. Структурні рівні мови. Внутрішні системи мови: а) фонологічна; б) граматична (морфологічний і синтаксичний рівні); в) лексико-семантична. Проміжні системи мови.

Тема 4. Мова та історія (розвиток мови). Історична змінність мови - її суттєва ознака. Синхронія і діахронія. Зовнішні причини мовних змін. Внутрішні причини мовних змін. Диференціація та інтеграція - основні процеси розвитку мов. Закони розвитку мов.

Тема 5. Методи і прийоми вивчення й опису мов. Поняття про методи і прийоми. Класифікація методів лінгвістичних досліджень. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод. Порівняльний і зіставний методи. Структурний метод і його методики.

Рекомендована література

Базова

Дорошенко С.І. Загальне мовознавство : навч. посіб. / С.І. Дорошенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 288 с.

Зеленько А.С. Загальне мовознавство : навч. посіб. / А.С. Зеленько. – К. : Знання, 2011. – 380 с.

Кириченко Г.С., Кириченко С.В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.: у 2 ч. / Г.С. Кириченко та ін. – К.: Видавничий Дім Ін-Юре, 2008.

Кириченко Г.С., Кириченко С.В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.: у 2 ч. / Г.С. Кириченко та ін. – К.: Видавничий Дім Ін-Юре, 2008.

Кочерган М. П. ЗМ, 2010. - Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2010. – 464 с.

Семчинський С. В. Загальне мовознавство : підручник для студ. філол. ф-тів ун-тів / С. В. Семчинський. – К. : АТ «ОКО», 1996. – 416 с.

Допоміжна

Білецький А. О. Про мову і мовознавство / А. О. Білецький. – К. : АртЕк, 1996. – 224 с.

- Кобилянський Б. В.* Короткий огляд історії мовознавства / Б. В. Кобилянський. - К. : Рад. шк., 1964. – 153 с.
- Ковалик І. І.* Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки / І. І. Ковалик, С. П. Самійленко. - К. : Вища шк., 1985. – 215 с.
- Удовиченко Г. М.* Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень / Г. М. Удовиченко. – К. : Вища шк., 1980. – 215 с.

Інформаційні ресурси

moodle.mnu.mk.ua
academia-pc.com.ua
chtyvo.org.ua/authors/Kocherhan.../Vstup_do_movoznavsta.pdf
www.kodges.ru/72537-vvedenie-v-yazykoznanie.html
www.u-ken.ru/.../elektronniy-uchebnik-maslov-vvedenie-v-yazikozn...

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: VII–й семестр – екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів з дисципліни «Загальне мовознавство» здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (МКР).

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних завдань та індивідуального науково-дослідного завдання, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складати конспект рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал. Завданням підсумкового контролю (МКР) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу з дисципліни.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (МКР).

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання студентами практичних завдань, самостійної роботи, уміння публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (МКР) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу з дисципліни.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

5 вересня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Напрямок підготовки 6.020303 Філологія* (Українська мова і література)

2018– 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальне мовознавство» для студентів галузі знань 0203 Гуманітарні науки напряму підготовки 6.020303 Філологія* (Українська мова і література)

Розробник: Зинякова Анжеліка Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук _____ (Зинякова А.А.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О.С.)
«29» серпня 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки	<u>Нормативна/ Варіативна</u>	
	Напрямок підготовки 6.020303 Філологія*. Українська мова і література.		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат	Спеціальність (професійне спрямування): Філологія*. Українська мова і література.	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		VII	
		Лекції	
		10	
		Практичні, семінарські	
		20	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60	
		Вид контролю: іспит	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7 год. самостійної роботи студента – 3 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. самостійна робота (33% / 77%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Загальне мовознавство», яка викладається для студентів філологічних спеціальностей як підсумкова у циклі лінгвістичних курсів, узагальнює мовні факти і явища та сприяє їхньому теоретичному осмисленню.

Мета курсу полягає у вивченні закономірностей розвитку і функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови, а також здобутків лінгвістики за багато віків її розвитку.

Завдання курсу: узагальнити і систематизувати здобуті студентами-філологами знання з часткових лінгвістичних дисциплін; розширити і поглибити загальнолінгвістичну підготовку фахівців; ознайомити студентів з основними методами наукового дослідження мови, досягненнями сучасного світового і вітчизняного мовознавства.

Передумови для вивчення дисципліни: зважаючи на те, що пропонується курс ставить за мету вивчення закономірностей розвитку і функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією та культурою, то й пов'язаний він з відповідними навчальними дисциплінами, а саме: «Теоретичними проблемами мовознавства», «Сучасною українською літературною мовою», «Історією української мови», «Філософією», «Історією», «Літературознавством», «Психологією» тощо.

Робоча програма навчальної дисципліни складається з **3-х кредитів**.

Результати навчання: рівень знань з загального мовознавства узагальнить дані попередньо вивчених лінгвістичних дисциплін, дасть їм теоретичне обґрунтування, розширить загальнословесницьку підготовку словесника; вчителю – забезпечить наукове висвітлення фактів і явищ рідної мови у школі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- знання історії світового і вітчизняного мовознавства; проблематики сучасного мовознавства; знакової теорії мови; структури мовної системи; чинників мовного розвитку; методів і прийомів вивчення й опису мов;
- вміння використовувати наукову, довідкову, методичну літературу з сучасної української мови;
- володіння навичками бібліографічного розшуку; знання основних бібліографічних пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел;
- володіння сучасними методами і прийомами опрацювання інформації в галузі професійної діяльності.

II. Фахові:

- давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового і вітчизняного мовознавства;
- характеризувати теоретичні положення лінгвістичних концепцій різних мовознавців;
- аналізувати сучасні теорії фонетики, морфематики, частин мови і речення; новітні тенденції у розв'язанні питань про співвідношення мови і мислення, мови і мовлення.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ. Мовознавство як наука.

Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання мовознавства. Структура мовознавчої науки (галузі мовознавства, лінгвістичні дисципліни). Місце мовознавства в системі наук. Завдання, мета і зміст курсу загального мовознавства. Внесок курсу у лінгвістичну освіту словесника.

Кредит 2. Історія лінгвістичних учень

Тема 1. Історія лінгвістичної думки в стародавні часи. Початкові уявлення про мову. Мовознавство в Давній Індії. Античне мовознавство, його значення для подальшого розвитку науки про мову. Арабська наука про мову. Давньокитайське мовознавство.

Тема 2. Мовознавство XI - XVIII ст. Стан мовознавства в Європі епохи Середньовіччя.

Європейське мовознавство епохи Відродження. Європейське мовознавство XVII – XIII ст. «Всезагальна раціональна граматика» А. Арно і К. Лансло. Українське мовознавство XI–XIII ст.

Тема 3. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Проблема методу мовознавства і питання періодизації порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грімм, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Філософія мови Вільгельма фон Гумбольдта.

Тема 4. Основні напрями в мовознавстві другої половини XVIII ст. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві. Психологічний напрям. Г. Штентайль як один із засновників лінгвістичного психологізму. Лінгвістично-філософські погляди О. Потебні. Молодограматизм.

Тема 5. Розвиток мовознавства кінця XIX - початку XX ст. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа. Соціологічний напрям. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.

Тема 6. Мовознавство II половини XX ст. – початку XXI ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматика Н. Хомського. Основні напрями сучасного мовознавства.

Кредит 3. Теорія мовознавства. Методи лінгвістичного дослідження.

Тема 1. Соціальна та знакова природа і теорія мови

Соціальна природа мови. Функції мови у суспільстві. Мова як суспільно-історична норма. Відображення у мові соціальних чинників. Соціолінгвістика, її предмет, завдання і проблеми. Мовознавство і семіотика. Поняття про знак, його ознаки. Структура знака. Типологія знаків. Специфіка мовного знака. Знаковість і одиниці мови. Мова як особлива знакова система.

Тема 2. Взаємовідношення мови і мислення, мови і мовлення

Проблема співвідношення мови і мислення. Психофізичні основи зв'язку мови і мислення. Внутрішнє мовлення і мислення. Роль мови у процесі пізнання. Теорія мовної відносності та її критика. Основні етапи в дослідженні питання про співвідношення мови і мовлення. Проблема співвідношення мови і мовлення в сучасному мовознавстві.

Тема 3. Мова як системно-структурне утворення

Мовна система і мовна структура. Типи відношень у мовній системі. Структурні рівні мови. Внутрішні системи мови: а) фонологічна; б) граматична (морфологічний і синтаксичний рівні); в) лексико-семантична. Проміжні системи мови.

Тема 4. Мова та історія (розвиток мови)

Історична змінність мови - її суттєва ознака. Синхронія і діахронія. Зовнішні причини мовних змін. Внутрішні причини мовних змін. Диференціація та інтеграція - основні процеси розвитку мов. Закони розвитку мов.

Тема 5. Методи і прийоми вивчення й опису мов

Поняття про методи і прийоми. Класифікація методів лінгвістичних досліджень. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод. Порівняльний і зіставний методи. Структурний метод і його методики.

Структура навчальної дисципліни
Опис навчальної дисципліни
 (денна форма навчання)

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<p>Кредит 1. Вступ. Мовознавство як наука.</p> <p>Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання мовознавства. Структура мовознавчої науки (галузі мовознавства, лінгвістичні дисципліни). Місце мовознавства в системі наук. Завдання, мета і зміст курсу загального мовознавства. Внесок курсу у лінгвістичну освіту словесника.</p>	30	1				29
<p>Кредит 2. Історія лінгвістичних учень.</p> <p>Тема 1. Історія лінгвістичної думки в стародавні часи. Початкові уявлення про мову. Мовознавство в Давній Індії. Античне мовознавство, його значення для подальшого розвитку науки про мову. Арабська наука про мову. Давньокитайське мовознавство.</p>	4,5	1	1			2,5
<p>Тема 2. Мовознавство XI – XVIII ст. Стан мовознавства в Європі епохи Середньовіччя. Європейське мовознавство епохи Відродження. Європейське мовознавство XVII – XIII ст. «Всезагальна раціональна граматики» А. Арно і К. Лансло. Українське мовознавство XI-XIII ст.</p>	4,5	1	1			2,5
<p>Тема 3. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Проблема методу мовознавства і питання періодизації порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грімм, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Філософія мови Вільгельма фон Гумбольдта.</p>	5,5	1	2			2,5
<p>Тема 4. Основні напрями в мовознавстві другої половини XVIII ст. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві. Психологічний напрям. Г. Штентайль як один із засновників лінгвістичного</p>	4,5	1	1			2,5

психологізму. Лінгвістично-філософські погляди О. Потебні. Молодограматизм.						
Тема 5. Розвиток мовознавства кінця XIX - початку XX ст. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа. Соціологічний напрям. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.	4,5	1	1			2,5
Тема 6. Мовознавство II половини XX ст. – початку XXI ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматики Н. Хомського. Основні напрями сучасного мовознавства. МКР № 1.	7,5	1	4			2,5
Кредит 3. Теорія мовознавства. Методи лінгвістичного дослідження.	6	1	2			3
Тема 1. Соціальна та знакова природа і теорія мови. Соціальна природа мови. Функції мови у суспільстві. Мова як суспільно-історична норма. Відображення у мові соціальних чинників. Соціолінгвістика, її предмет, завдання і проблеми. Мовознавство і семіотика. Поняття про знак, його ознаки. Структура знака. Типологія знаків. Специфіка мовного знака. Знаковість і одиниці мови. Мова як особлива знакова система.						
Тема 2. Взаємовідношення мови і мислення, мови і мовлення. Проблема співвідношення мови і мислення. Психофізичні основи зв'язку мови і мислення. Внутрішнє мовлення і мислення. Роль мови у процесі пізнання. Теорія мовної відносності та її критика. Основні етапи в дослідженні питання про співвідношення мови і мовлення. Проблема співвідношення мови і мовлення в сучасному мовознавстві.	5		2			3
Тема 3. Мова як системно-структурне утворення. Мовна система і мовна структура. Типи відношень у мовній системі. Структурні рівні мови. Внутрішні системи мови: а) фонологічна; б) граматична (морфологічний і синтаксичний рівні); в) лексико-семантична. Проміжні системи мови.	6	1	2			3
4. Мова та історія (розвиток мови). Історична змінність мови – її суттєва ознака. Синхронія і діахронія. Зовнішні причини мовних змін. Внутрішні причини	6		2			4

мовних змін. Диференціація та інтеграція – основні процеси розвитку мов. Закони розвитку мов.						
Тема 5. Методи і прийоми вивчення й опису мов. Поняття про методи і прийоми. Класифікація методів лінгвістичних досліджень. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод. Порівняльний і зіставний методи. Структурний метод і його методики. МКР № 2.	6	1	2			3
Усього:	90	10	20			60
Усього годин:	90	10	20			60

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Кредит 2. Історія лінгвістичних учень.	
	Тема 1. Наука про мову від часу зародження до початку XIX ст.	2
	Тема 2. Зародження і розвиток порівняльно-історичного мовознавства.	2
	Тема 3. Порівняльно-історичне мовознавство кінця XIX - початку XX ст..	2
	Тема 4. Мовознавство другої половини XX ст. – початку XXI ст. МКР №1.	4
2.	Кредит 3. Теорія мовознавства. Методи лінгвістичного дослідження.	
	Тема 1. Мова і суспільство. Мова і комунікація.	2
	Тема 2. Системний характер та структура мови.	2
	Тема 3. Мова як історична категорія.	2
	Тема 4. Методи дослідження мови. МКР № 2.	4
	Усього	20 год.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Кредит 1. Вступ. Мовознавство як наука.	30
	Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання мовознавства. Структура мовознавчої науки (галузі мовознавства, лінгвістичні дисципліни). Місце мовознавства в системі наук. Завдання, мета і зміст курсу загального мовознавства. Внесок курсу в лінгвістичну освіту словесника.	
	<i>Завдання:</i> складання опорного конспекту з теми; підготовка презентацій чи повідомлень про вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, які займаються проблемами вивчення загального мовознавства.	

2.	Кредит 2. Історія лінгвістичних учень. Тема 1. Історія лінгвістичної думки в стародавні часи. Тема 2. Мовознавство XI – XVIII ст. Тема 3. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Тема 4. Основні напрями в мовознавстві другої половини XVIII ст. Тема 5. Розвиток мовознавства кінця XIX - початку XX ст. Тема 6. Мовознавство II половини XX ст. – початку XXI ст.	15
	<i>Завдання:</i> складання опорного конспекту до тем; підготовка рефератів (тематика подана нижче див. індивідуальне навчально-дослідне завдання).	
3.	Кредит 3. Теорія мовознавства. Методи лінгвістичного дослідження. Тема 1. Соціальна та знакова природа і теорія мови. Тема 2. Взаємовідношення мови і мислення, мови і мовлення. Тема 3. Мова як системно-структурне утворення. Тема 4. Мова та історія (розвиток мови). Тема 5. Методи і прийоми вивчення й опису мов.	15
	<i>Завдання:</i> складання опорного конспекту до тем; підготовка рефератів (тематика подана нижче див. індивідуальне навчально-дослідне завдання).	
	Усього:	60

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання (написання рефератів)

Тематика:

Античні філософи про походження мови.
 Граматичні концепції античності.
 Басрійська і кувейтська лінгвістичні школи.
 Лексикографія арабських мовознавців.
 Формування національних літературних мов та їх вивчення в епоху Відродження.
 Відродження класичної філології: лінгвістичні праці Ю. Скалігера, Р. Стефануса, Г. Стефануса та ін.
 Розвиток філософії мови в працях Ф. Бекона, Р. Декарта, Г. Лейбніца.
 Філософія мови в працях Ж.-Ж. Руссо, Т. Гоббса, Дж. Віко, Я. А. Коменського.
 Спроби і проекти створення міжнародних мов у мовознавстві XVII - XVIII ст.
 Філософські і нормативні граматики XVII - XVIII ст.
 Перші спроби встановлення спорідненості мов та їх історичне вивчення (XVII - XVIII ст.).
 Слов'янське порівняльно-історичне мовознавство.
 Проблеми загального мовознавства XVIII - початку XIX ст.
 Концепція мови В. фон Гумбольдта.
 Логіко-граматична школа середини XIX ст.
 Філософія граматики К. Беккера.
 Порівняльно-історичне логічне вчення Ф. Буслаєва.
 Семантико-смысловий і структурно-семантичний синтаксис як основа логіко-граматичного вчення.
 Критика Г. Штейнталем логічної граматики.
 Лінгвістичні концепції В. Вундта, В. Д. Вітні.
 Граматичні дослідження О. О. Потебні.

Проблеми загального і порівняльно-історичного мовознавства в працях П. Ф. Фортунатова.
 Лінгвістичні погляди О. Пешковського, О. Шахматова.
 Значення концепції Ф. де Соссюра в історії розвитку лінгвістичної думки.
 Женевська і Паризька лінгвістичні школи: Ш. Баллі, А. Мейє, А. Сеше.
 Виникнення лінгвістичної географії (Г. Венклер, Ж. Жільєрон).
 Ідеї структурної лінгвістики в працях Ф. де Соссюра і І.О. Бодуена де Куртене.
 Ідеї соціолінгвістики в працях Р. О. Шор, Б. О. Ларіна, В.М. Жирмунського, Є. Д. Поливанова та ін.
 Лінгвістична концепція Л. В. Щерби.
 Яфетична теорія М. Я. Марра та її критика.
 Типологічна концепція І. Мещанінова.
 Граматичне вчення про слово, вчення про стилі мови і мову художньої літератури В. В. Виноградова.
 Концепція сутності слова О. І. Смирницького.
 Загальнолінгвістичні ідеї українських мовознавців ХХ ст.: радянське та діаспорне мовознавство.
 Європейське неогумбольдтіанство.
 Багатоаспектний характер сучасного мовознавства.
 Комп'ютерна лінгвістика та її основні проблеми.
 Теорія мовної відносності (гіпотеза Сепіра-Уорфа) та її значення в історії лінгвістики.
 Лондонська лінгвістична школа Джона Фьорса.
 Мова як один із засобів формування і розвитку духовної культури.
 Основні проблеми етнолінгвістики і лінгвокультурології.

8. Форми роботи та критерії оцінювання:

Усний виклад матеріалу, проблемне навчання, робота з підручником та монографічними джерелами, вправи, виконання тестових завдань, спостереження над мовним матеріалом.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 кредити:

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
K1	K2	K3			30	120	180 б.+120 б. = 300 б.
50	50	50					

Розподіл балів:

1. Відповіді на практичних заняттях – 1-5 б.
2. Доповнення на практичному занятті – 1-3 б.
3. Виконання самостійної роботи – 20 б. (кожна).
4. Підготовка повідомлення чи реферату (відповідно з його захистом) – 5 / 20 / 5 б.

5. Виконання контрольної модульної роботи – 1-15 б.
6. Підготовка мультимедійних презентацій до занять – 10 б.
7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 20 б.

При оцінюванні контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- “5” – 24-30 балів;
- “4” – 18-23 бали;
- “3” – 11-17 балів;
- “2” – 0-10 балів

9. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (повідомлення, реферат, мультимедійна презентація), презентації результатів виконання індивідуального науково-дослідного завдання, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу.

Проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки тощо).

11. Рекомендована література

Базова

Дорошенко С.І. Загальне мовознавство : навч. посіб. / С.І. Дорошенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 288 с.

Зеленько А.С. Загальне мовознавство : навч. посіб. / А.С. Зеленько. – К. : Знання, 2011. – 380 с.

Кочерган М. П. ЗМ, 2010. - Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2010. – 464 с.

Допоміжна

Білецький А. О. Про мову і мовознавство / А. О. Білецький. – К. : АртЕк, 1996. – 224 с.

Кобилянський Б. В. Короткий огляд історії мовознавства / Б. В. Кобилянський. - К. : Рад. шк., 1964. – 153 с.

Ковалик І. І. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки / І. І. Ковалик, С. П. Самійленко. - К. : Вища шк., 1985. – 215 с.

Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 1999. – 288 с.

Семчинський С. В. Загальне мовознавство : підручник для студ. філол. ф-тів ун-тів / С. В. Семчинський. – К. : АТ «ОКО», 1996. – 416 с.

Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень / Г. М. Удовиченко. – К. : Вища шк., 1980. – 215 с.

Інформаційні ресурси

moodle.mnu.mk.ua

academia-pc.com.ua

chtyvo.org.ua/authors/Kocherhan.../Vstup_do_movoznavsta.pdf
www.kodges.ru/72537-vvedenie-v-yazykoznanie.html
www.u-ken.ru/.../elektronniy-uch